

OBSERVATIONUM MEDICINALIUM

LIBER TERTIUS.

DE MORBIS MEDIÆ REGIO-
NIS SEU THORACIS.

DE ASTHMATE,

OBSERVAT. I.

Reverendis. Dn. Mart. cath. Theo. ꝑ. cum aq. hyss. f. p. 27.
Episc. Secoviensis, Vir Cum ipsum à meridie visitassem,
corpulentus, oblongæ de medicamento effectu inquirens,
staturæ, & valdè obe- sereno vultu obviam procedens,
sus, tempore hyberno, blando & amico sermone me exce-
pit & gratias egit pro salutari consi-
lio, pilulas felici operatione peractâ,
in cænobio superioris Styriæ diver- sibi pristinam restituisse sanitatem.
tens, periculoso asthma est corre- Cum valedixissem, singulari comi-
ptus, circa mediam noctem, carpen- tate per conclave me deducens, us-
to misso, ob nivem densam, meam que ad scalas est comitatus, & istam
efflagitavit presentiam, obsecundo, meam operam ex voto succeden-
carpentum ascendo & me illi sisto, tem, passim deprædicavit, dictitans,
benignè sum exceptus, eâ matutinâ Judenburgi (est oppidum Styriæ su-
pil. sumendas ordinavi, ratus, pe- perioris) commorari quidem Medi-
ctus & bronchia pulmonum crasso cum Lutheranum, qui tamen sibi
phlegmate repleta, liberam respira- fuerit saluti, quasi aliâs Lutherani, in
tionem intercipientem, ad istud obsta- suis actionibus essent infortunati

℞. M. p. de agar. ꝑ. coch. ꝑ. Ex.

OBSERVAT. II.

De gravissima Orthopnea.

Cum Durlachii moram traxissem, eram evocatus Erlingam ad Nobiliss.
Dn.

Dn. de *Zeilart*/ob gravissimam orthopnoeam, de vitâ periclitantem, in dubia conjectura, pectus serolis & pituitosis humoribus viscosis repletum, respirationis organa obsidentibus & anhelitum intercipientibus, per aliquot septimanas in lecto cubare non potuit, quin die noctuque in sellâ erectus sedere coactus, cum se in alterutrum latus reclinare constituit, paroxysmus orthopnoicus invasit, ut non, nisi rectâ cervicem, spirare fas. Pœnè singulis noctibus circa horam decimam paroxysmus rediit, per horas 2. 3. durans, tantâ cum angustia, tanto cum stertore, ut quasi in momento suffocatio instare judicaretur. Antè meum accessum, aliorum Medicorum aulicorum opera adhibita, sed absque ullo fructu. Cum malum tam contumax, ut nullis purgantibus cederet, tandem videbatur mihi rationi consonum, in pectore hospitari humores crassos ac mucilaginosos, qui per at-

tenuantia & abstergentia ad excretionem promovendi, & per tussim rejiciendi, nec spes concepta me fellit. Ad istum, effectum præstandum, prærogativam habere observavi sæpius ol. sulph. acidum cum aq. hyss. mixtum ad justum acorem, de quo aliquoties in die, præsertim instante paroxysmo i. 2. cochl. sensim deglutienda.

Pul. pectoralis:

℞. Sp. diatr. ℥. 4. fl. sulph. ritè præp. ℥ij. sac. candi al. ʒß. f. p.

Aq. pectoralis:

℞. Aq. hyss. ʒ. 3. card. b. præss. scab. a. ʒ. 2. althmat. ʒij. sac. cand. al. ʒvi. M.

Hicce paucorum dierum intervallo, materia crassa & admodum viscosa absterfa, in maximâ & admirandâ copiâ, per tussim processit, exin paroxysmus orthopnoicus remissior apparuit, ut æger in lecto decumbere quierit.

OBSERVAT. III.

Dn. Martinus Neubrunnerus, civis Ulm. primarius, 70. annorum senex, orthopnoicus, sibi suffocatione pereundum quiritans, nisi ad manum subitaneum præsidium, in causâ ac culpâ humores phlegmati-

cos conjeci in thorace residentes.

℞. M. p. d. agar. ℥ij. coch. ℥j. Ex cath. The. ʒß. cum aq. hyss. f. p. 27.

Largâ evacuatione succedanea, eodem die est restitutus.

OBSERVAT. IV.

Cum Dn. Jacobus Bachmannus, Reip. Ulm. intimus Secretarius,

ex inopinato, asthma gravi correptus, & ronchifando periclitaretur, circa

circa mediam noctem è somno excitatus surgo, celeri gradu accurro, thalamum ingressus, in discrimine constitutum reperio, ratus, id mali concitatum à mucilaginoso humoribus spiritalia occupantibus, ad eos abstergendos & expectorandos.

℞. Aq. hyss. ꝑ. scab. marrub. card. b. a. ꝑ. asthmat. ꝑ. spir. anisi. ꝑ. sac. cand. al. ꝑ. M. sæpius exh. coch. i. 2. ℥. Ung. dial. ꝑ. ol. amygd. ꝑ. M. pro inung. pectore, & paroxysmus remisit.

Ad r. iduos pituitosos humores eliminandos.

℞. R. Enul. Ir. Flor. fœnic. a. ꝑ. polyp. q. rec. ꝑ. herb. hyss. beton. card. b. meliss. marrub. adiant. utr. a. m. b. fol. sen. l. f. ꝑ. agar. tro. ꝑ. Rhab. ꝑ. Mecho. al. ꝑ. cinnam. ꝑ. gal. ꝑ. pro Menf. hydromel. quart. b. antè prandium.

Ita restitutus, ut jam per complures annos immunis.

OBSERVAT. V.

Filiolus 8. annorum cujusdam Præceptoris Classici Ulm. laborans angustia pectoris, cum ronchis, quasi respiratione intercepta, occumbendum, diu cum eo malo conflictando, per intervalla paroxysmo revertente ad materiam phlegmaticam averruncandam in thorace hærentem.

℞. R. polyp. q. rec. ꝑ. Ir. Flor. Enul. a. ꝑ. herb. hyss. beton. scab. a. m. b. liquir. ꝑ. caricar. iij. sem. anis. ꝑ. fol. sen. l. f. ꝑ. agar. rec. tro. ꝑ. f. sac. infund. in menf. b. hydromel. alternis diebus haustus sumendus.

Pro pectore inung.

℞. Ung. dial. pector. an. ꝑ. ol. chamo. anet. a. ꝑ. M.

Liber evasit à tanto incommodo,

OBSERVAT. VI.

De Empyemate notho.

Cum Illust. ac Generosus Dn. Otto de **Touffenbach** / in **Sauerbrunn** / ex gravi empyemate decumberet, & copiosam materiam crassam ac viscosam, ex phlegmate corrupto pus nothum referens, diu in pectore detentam per tussim rejiceret, ad porrigendas manus auxiliares Naturæ per expectorantia. Præ-

cedente levi corporis evacuatione.

℞. Aq. hyss. veron. prass. card. b. scab. chærefol. a. ꝑ. 2. sac. cand. al. ꝑ. 6. M. ℥. Sp. diatr. f. ꝑ. 4. diatr. cal. ꝑ. 4. Ex. R. Enul. ꝑ. ol. stil. anis. gut. 4. sac. dif. in aq. scab. ꝑ. 4. f. R.

Brevi convaluit, & me post aliquot dierum moram, largâ remuneratione, gratiosè dimisit.

℞

OBSER.

De Orthopnoia gravissima in hydropem
terminata.

Filia Viri primarii Senatoris 17. annorum, complexionis phlegmaticæ, macilenta & pallida, ab incubabilis, imbecillioris Naturæ, variis symptomatis obnoxia, interdum arthriticis doloribus vexata, & hæmorrhagiâ narium sæ copiosâ molestata, profluente sanguine valdè seroso, tandem supervenit Orthopnoia gravissima, cum ingenti angustia & palpitatione vehementi ipsius cordis, ut quasi in momento expiratione judicaretur, succedente tumore ventris & pedum turgescencia, cum haud levi imminentis hydropis suspicione. Ad opitulandum accersitus, primo ordinavi hydromel laxat.

℞. R. Enul. Ireos Flor. polyp. q. an. ℥ij. herb. hyss. card. ben. abs. rom. meliss. anth. a. m. β. fol. sen. s. s. ʒx. agar. rec. tro. ℥iij. R. Jalap. turb. albi Gumm. a. ℥ij. Jujub. ʒβ. cinnam. ʒj. gal. ℥ij. f. sac. pro Mens. hydromel. dof. ℔. β.

Cum paroxysmus orthopnoicus graviss. in meâ præsentia invasisset, obtuli illius haustu cal. vix quadrantis intervallo post vomere capit rejectâ materiâ phlegmaticâ admodum lentâ ac viscosâ, cum allevatione, cum tertiâ vice illud assumpsisset, semper felici operatione peractâ,

non minus respiratio difficilis suffocationem minitans per intervalla recurreret, ad obviandum præscripti.

℞. Ol. amyg. dul. rec. ʒij. sacch. cand. al. ʒij. M.

Eo sensim absorpto, brevi post materia phlegmatica remollita cum tussis excrera & facilior anhelitus successit. Id medium cum tam bellè contulisset, aliquoties reiteratum, semper cum luculento levamento. Cum pectus humoribus pituitosis ac glutinosis repletum, qui tanti mali authores, ad eos abstergendos, & ad expectorationem promovendos, aqua pectoralis ordinata sapius 1. 2. cochl. exh.

℞. Aq. hyss. ij. scab. card. b. chærefol. an. ʒj. asthmat. ʒiij. sac. candi albi ʒvi. M.

A pasturrag. sum. cohl. parvum super pane al. rosto vino inebriato.

℞. Spec. aromat. Ros. ʒj. diatr. simpl. Diab. diatr. fr. ʒj. sem. anisi. Diab. sac. lini, cand. alb. an. ʒiβ. man. Chr. perl. ʒβ. f. Trag.

Istum syrupum in attenuando crasso phlegmate & expectorando, prærogativam habere, est observatum.

℞. Oxymel. scill. oxymel. pector. Craton. an. ʒiβ. syr. d. marrubio. ʒj. ol. sulph. ac. gut. vi. M.

Qui

Quin & hoc eclegma quotidie
bis usurpatum.

℞. Joh. sani & Experti. ʒi. sp. diair.
f. ʒij. diatr. fr. fl. sulph. ritè præp. an.
ʒj. cum syr. liquir. f. Eccl.

Liquidum cum bacillo liquirit.
sumendum. Exin humores pituitosi
attenuati, absterfi, in copiâ, median-
te tussi, per os rejecti.

Ad occurrendum tumori ventris
& serosos humores in toto redun-
dantes, evacuandos.

℞. Extr. Panchymag. Croll. ʒj.
Extr. pil. aur. ʒß. cum aq. beton. f.
p. 15.

Cum pulve prunor. deglu. leniter,
citra ullam virium iacturam, serosis
humoribus in copiâ eliminatis, 8.
secessus procurando ventris intume-
scentiâ subsidente.

Cum & catarrhosa materia à ca-
pite descendere observata, tussim ir-
ritando, falsedinem perferens.

℞. M. p. d. succino Craton. ʒj.
Extr. pil. aur. Panchym. Croll. an. ʒß.
cum aq. beton. f. p. 18.

De quibus novem tantum obla-
tæ, quinque vicibus operatione per-
actâ, serosos humores copiosos & à
cerebro, & à toto avertentes, ita
contulerunt, ut placidus somnus,
sine ullâ tussis molestiâ, subsequenti
nocte, obrepserit, exin nullum am-
plius à capite depluvium notatum,
tussi totaliter remittente.

Pro fat magno pedum tumore æ-
dematoso à digitorum impressione
vestitiis remanentibus.

℞. Ung. Martiati ʒß. v. Agrip.
ʒvi. ol. chamo. aneth. lil. alb. a. ʒj. M.

Quotidie bis inunctione factâ
cal. circa talum & plantam pedum,
intra octiduum rota intumescentiâ
est resoluta.

Pro potu quotidiano:

℞. R. Chin. El. ʒß. inf. hor. 12. in
aq. Mens. ʒß. dec. ad 3. part. cõsumpt.

Cum ab hisce remediis ægra com-
modius valere visa, nec de ullo, am-
plius symptomate, notabilis quere-
la, totum negocium Naturæ com-
mittere placuit, experiundi gratiâ,
num sanitas firmâ ac stabilis per-
mansura, sed post octiduum, denuo
totius ventris regio turgescere ca-
pit, in majorem ac prius tumorem
sublata, cum inflatione pedum, exin
haud levis sollicitudo, imò certitu-
do, de dispositione hydropicâ, ut ite-
rum refugiendum ad præsidia me-
dica. Et si varia selecta hydragoga
per intervalla oblata, confortantia
exhibita, diuretica ex cineribus A-
driani à *Wynsicht* / (cujus bene-
ficio se ab aliis Medicis derelictos &
desperatos, restituisse gloriatur) in-
gestum, tamen omnia infructuosa.
Cum ægra à primâ statim Infantiâ
valetudinaria, funestum morbi evē-
tum maturè illius Parentibus, de-
nunciavi, cum advertam viscera se-
cundæ concoctioni inseruentia, præ-
sertim Epar, corrupta, ut ea redinte-
grare, ulli Medico sit impossibile, si
fidem adhibere noluit, per me lici-
tum,

tum, etiam aliorum frui consilio. Sed quid contigit? Monstrata mihi litera Augusti Vindelicorum huc transmissa, in quibus sequens compositio consignata, cujus medio aliquot hydropici a Medicis deserti, fuerint restituti.

℞. R. Ebuli major. rec. num. 4. R. petros. vi. bacc. Juniper. passul. min. an. m. j. dec. in aq. Mens. ij. ℞. ad consump. dimidia Mens.

Quotidie ter manè, ante prandium & cenam ℞. ℞. assumendo. Matri efflagitanti mea sententiam, respondi, praesertim cum animadvertierim, multum spei in illo decocto locatum, me non repugnare, si fieret periculum, ne si filiam mori contingeret, aliis frustra necis, quidpiam neglectum, serà penitentia cor lancinante, existimari queat. Praeparatum illud, & per dies 14. usurpatum sine ullo levamento, imò potius cum detrimento, cum tanto dierum intervallo, ne unica quidem vice ulla operatio per secessum secuta, nec per vias urinales solito plus excretum, indies & toto abdomine & cruribus in majorem molem levatis, ut tandem agra, vitam cum Morte commutare, sit coacta. Ipse miratus sum, à praedicto decocto, tot dierum numero, ne unicum secessum procuratum, cum aliis radices illae pro singulari hydragogo, celebres. Cum ab iis, quae à me ordinata ad minus quinque, octo ad decem

sedes, cum *in phlogia*, promotae, aequis humoribus in copia profluentibus. Agra nostra laborabat hydrope ascite, fortassis Augustani erant anasarca detenti, quae non est tam refractaria, & viscera sanguificationi destinata, minus corrupta, sed frigida tantum affecta intemperie, & pituitosi ac serosi humores, in habitu corporis haereant, in venoso genere undique etiam dispersi, ut dyscrasia illa facilius emendari, & superfluitates illae, minori negotio, per hydrotica resolvi, per diuretica ad vias urinales, commodius deduci, aut per hydragoga expeditius per alvum evacuari queant, ut manu Medicam, complures liberati. In Ascite autem cum omnes facultates naturales sint prostratae, ob defectum caloris, alteratrix est laesa, cujus medio, vitiosi humores geniti, ob scirrhosin viscerum concoctioni inservientium, viae sint obstructae, ut virtus attractrix & expultrix impeditae, quò minus serositatibus pateat transitus & exitus, quin in abdomine velut utre conclusae, contineantur, & ob diuturnam moram indies magis lentescant, ut vix magno labore, etiam per violenta Pharmaca, revelli queant: & ob corruptelam viscerum, omnia assumpta convertantur in excrementa, etsi magna saburra serositate per hydragoga eliminata; brevi tantundem recolligitur, dum aeger, viribus resolutis, succumbat.

Tot

Tot ac tanta obstacula, medicinalibus præfidiis, remoram obijciunt, & morbum illum funestum reddunt.

Si cui complures tam verendi casus obtingerent curandi, vel juvenem Medicum, præsertim conscientiosum & sympatheticum, maturius æquo, redderent canescentem. O miseram fortem Medicam, vel in hac meâ grandævâ octogenariâ ætate deplorandam. Cum facultas Medica ætate in theoriâ, quàm pra-

xi, & tam fidelis opera, diturna & nocturna cura ac sollicitudo, sæpius haud pro meritis, muneratur, imò non rarò cum disgratiâ compensatur, præsertim si medela non succedat ex voto, absque ullâ Medici culpâ, sed merè fatali ipsius morbi pervicaciâ, ut pœnitentia sit, cum cordolio, suppetias tulisse. Ast æquo animo ferenda, quæ inopinatò accidunt, & sunt immutabilia.

OBSERVAT. VIII.

A gravissimâ Orthopnœa liberatus.

Quidam civis honestus Ulm. 40. annorum gravissimo Orthopnoico paroxysmo noctu cotreptus, ut in momento suffocationis discrimen impendere videretur, transmissis humoribus serosis & pituitosis ad vasa Pulmonum respirationis vias, intercipientibus, pro iis averrendis & averruncandis, ordinatum hydromel laxat.

℞. R. enul. Ireos Flor. polyp. q. an. ℥ij. herb. hyss. m. j. beton. meliss. anth. card. b. a. p. j. fol. sen. f. f. ℥iij. agar. rec. tro. turb. al. gummi. an. ℥iij. Mechoc. al. ℥ij. crem. Tart. ℥iij. gal. minor. ℥j. sem. anis. ℥b. cum sindon. al. f. sac. infund. Mens. hydromel. h. ij. ante prandium hausit quart. β.

Felici auspicio cura cæpta & peracta, eliminatis serosis & pituitosis humoribus, sospes evasit.

Ullus post etiam isto syrupo.

℞. Syr. d. marub. ℥j. oxymel. scill. oxym. pect. Craton. an. ℥iij. ol. sulph. acidi. gut. vi. M.

Manè & vesperi cochl. j. accepit. Quin & hic pulvis multum contulit.

℞. Flor. sulph. ℥iij. sp. diar. simpl. ℥iij. sac. cand. alb. ℥ij. f. p.

Cujus ℥b. super pane tostato vino inebriato, manè exhib. Pro potu quotid. dec. lig. assafr. ℥j. pro Mens. iij. aq. Etsi prædictus æger antè annum etiam dyspnœâ infestatus, ut Medici operâ uti coactus, sed infelici successu, quin ob hypercatharsin, à violentiâ pharmacorum, concitatam, pœnè in mortis fauces præcipitatus, magna effutitâ querelâ: à me autem ordinata, cum ^{evaporat} operatione peractâ, erant laudata, morbo profligato.